

گام به گام درس دوازدهم فارسی یازدهم

انتخاب سریع صفحه:

کارگاه متن پژوهی درس دوازدهم

جواب قلمرو زبانی صفحه ۱۰۴ فارسی یازدهم

قلمرو زبانی

۱. در متن درس، هر یک از واژه های زیر، در چه معنایی به کار رفته است؟
پاسخ: (هنر): فضیلت، کمال، علم و معرفت / (محضر): استشهادنامه، متنی برای شهادت دادن اطرافیان)
درای (بتک، چکش بزرگ و سنگین آهنگران / (منزل): مرحله، مسافت بین دو توقفگاه)
 ۲. در بیت زیر، کلمه «گر» در چه معنایی به کار رفته است؟
تو شاهی و گر ازدهاپیکری ببايد زدن داستان، آوری پاسخ: گر: یا
 ۳. واژه ها و معنای آنها همیشگی و ماندگار نیستند. ممکن است در گذر زمان، برای هر واژه، یکی از چهار وضعیت زیر پیش آید): ادامه متن در صفحه ۱۰۴)
♦ هر یک از واژه های زیر، مشمول کدام وضعیت های چهارگانه شده اند؟
♦ پذیرش): با همان معنای قدیم به حیات خود ادامه می دهد = بدون تغییر)
♦ سوفار): به دلایل سیاسی، فرهنگی، مذهبی یا اجتماعی، از فهرست واژگان حذف شده است = متروک یا محذوف)
♦ رکاب): هم معنای قدیم خود را حفظ کرده و هم معنای جدید گرفته است = گسترش معنایی)
♦ شوخ): با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنای جدید، به دوران بعد منتقل شده است = تحوّل معنایی)
- جواب قلمرو ادبی صفحه ۱۰۵ فارسی یازدهم

قلمرو ادبی

۱. برای هر یک از ویژگیهای شعر حماسی، نمونه ای از متن درس انتخاب کنید.
♦ زمینه ملی:
پاسخ: همان کاوه آن بر سر نیزه کرد / همانگه ز بازار برخاست گرد
♦ زمینه قهرمانی:
پاسخ: بر آن گرزه گاو سر دستبرد / بزد بر سرش ترگ بشکست خُرد
۲. بیت پنجم درس را از نظر آرایه های ادبی بررسی کنید.
پاسخ: لب گشودن: کنایه از سخن گفتن / شب و لب: جناس ناقص اختلافی / روز و شب: تضاد و تناسب و مجاز از همه شبانه روز / فریدون و ضحاک: تضاد / روز و شب به نام کسی دو لب را گشودن: کنایه از پیوسته نام کسی را بر زبان آوردن.

۳. هر یک از واژه های مشخص شده، مجاز از چیست؟
چو کاوه برون شد ز درگاه / شاه بر او انجمن گشت بازارگاه
پاسخ: بازارگاه: مجاز از اهل بازار.
از آن چرم، کاهنگران / پشت پای بپوشند هنگام زخم درای
پاسخ: چرم: مجاز از پیشبند چرمی.

۴. در بیت زیر، «درفش کاویان»، در کدام مفهوم نمادین به کار رفته است؟
تو یک ساعت، چو افریدون به میدان باش، تا زان پس / به هر جانب که روی آری، درفش کاویان بینی
پاسخ: درفش کاویان: نماد پیروزی است.* درفش کاویان: درفش ملی ایران در عهد ساسانی، (کاویان یا کاویانی: منسوب به کاوه)

جواب قلمرو فکری صفحه ۱۰۵ فارسی یازدهم

قلمرو فکری

۱. معنی و مفهوم بیت بیست و نهم را به نثر روان بنویسید.
پاسخ: فریاد کشید و در حالی که از شدت خشم می لرزید، استشهادنامه را پاره کرد و زیر پا انداخت.
۲. مارانی را که بر دوش ضحاک رویدند، مظهر چه خصلتهایی می توان دانست؟
پاسخ: مظهر اهریمن و تجسمی از خویهای شیطانی و بیداد و منش خبیث ضحاک بودند.
۳. انگیزه کاوه در قیام علیه ضحاک چه بوده است؟
پاسخ: عدالت خواهی، ظلم ستیزی، پاک کردن جهان از بدی، افشای چهره اهریمنی ضحاک و تمام ستمگران.
۴. با توجه به متن درس، «پایمردان دیو»، چه کسانی بودند؟ شخصیت آنها را تحلیل کنید.
پاسخ: مأموران حکومتی و دستیاران ضحاک ستمگر بودند. اینها برای به دست آوردن قدرت، به خاطر ترس از ضحاک، به دلیل محافظه کاری و جهت رسیدن به مقام و موقعیت از حاکمان ظالم حمایت می کنند و رفتارهای او را با وجود نادرست بودن، توجیه می نمایند.